

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapolază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concure, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Episcopia Banatului.

Iisus când l-a văzut zăcând, și fiindcă știa că este bolnav de multă vreme, i-a zis: „Vrei să te faci sănătos?”.

Ioan 5, 6

Pregătirea predicii pentru Duminica slăbănogului, s'a centralizat într'un singur punct: „Vrei să te faci sănătos?”.

Am rămas obsedat de această întrebare — cunoscând împrejurările cum s'a pus — și stăruia cu toată ardoarea, sub influența „micilor” mizerii, cari au repercursiuni istorice în viața neamului nostru — pe Valea Dunării și a Nergănelui, printre frații noștri de un sânge și lege, rămași orfani după decretul din 24 XII 1864.

În ziua de 10 Mai, mi-a ajuns în mână Foaia Diecezană, cuprinzând articolul „Pace Vouă” din Nr. precedent, referitor la unele animozități regionaliste din complexul românismului ortodox.

Sub impresiunea acestui articol am început Te-Deumul de 10 Mai în Lescovița.

O depresiune sufletească în împrejurile date, nu am simțit niciodată.

Aici vorbește un modest popă ort. rom. angajat cu toată pasiunea, în a salva ce mai este de salvat din demnitatea națională și mai ales bănățeană.

În Lescovița, unde sută la sută se vorbește în familie numai limba românească și totuși populația se închină și practică obiceiurile sârbești în biserică — unica deocamdată — sârbească, am înțeles cu toată amărăciunea și groaza, defectul fundamental al bănățeanului: gata oricând a se închina: zeilor streini.

Lescovița, cu populație românească cu vechime originară din secolul al XII-lea, printr'o lipsă de control al unui părinte sufleteș băștinaș și strâns legat de glia strămoșească regională,

la anul 1864 — ca o consecință a decretului din 24 XII 1864 — a rămas sub ierarhia sârbească, până la o profundă examinare a etnicității ei.

Desigur, fericitul Episcop Popasu nu poartă vina acestui lapsus, la tot cazul complexul problemei, a lăsat o ușiță de care azi și ieri Sârbii s'au folosit din plin.

Astfel în ziua de 10 Mai a anului 1938, când în presă și în gura multora, chemați și nechemăți, se discutau „toate” laturile Episcopiei Banatului, un biet popă român ort. a trebuit să îndure umiliința, ca din 124 de elevi de limbă și origine românească, cu 39 să meargă — restul a refuzat — la Te-Deumul din biserică sârbească și apoi împreună cu preotul, cantorii și epitropul acelei biserici, până și în prezența lor să săvârșească slujba, în modesta capelă amenajată în sala școalei de stat, în limba și după ritualul ort. rom.

Dacă nu am avea cele mai sigure documente din trecut asupra românității comunei, nu am fi spus prea mult.

Dar, chiar în arhiva Ven. Cons. Eparhial sub Nr. 103/1865, se află documente asupra falsului ce s'a comis de un preot inconștient, pentru a servi această comună Sârbilor.

Oare dacă la momentul istoric din 1864—1865, bănățenii erau solidari și unitari în jurul intereselor lor cele mai vitale și în aceeași timp mai periclitate ca în orice parte a Metropoliei noastre, s'ar fi putut comite asemenea greșeli, cari azi se plătesc atât de scump?

Dacă atunci istorica episcopie a Banatului era așezată în drepturile sale, se puteau comite falsurile, pe cari azi le plătim cu pierderea a cca 15.000 suflete din Clisură?

Absolut sigur că nu! Deoarece la contrarecensământul ordonat la 9 Septembrie 1865 de reactivata episcopie din Caransebeș — neavând la îndemână elementele istorice ce le aveau

Sârbii în Timișoara — au admis de bune liste — de altcum conștiincios controlate de cei însărcinați — din care însă n'a eșit prea mare folos pentru noi.

Așa, dealungul graniței noastre spre Iugoslavia, am rămas cu 9 localități sub ierarhia sârbească ai căror locuitori vorbesc și simt românește.

Păcatele trecutului nu avem competența a le discuta.

În decada recentă, s'au pus străduințe a se îndrepta balastul trecutului. Părintele asesor bisericesc, Prea Onoratul Domn *Romul Gh. Ancușa*, are documente zdrobitoare în sarcina căruia sau cărora cade păcatul slăbirii voite s'au înconștient voite a graniței.

Sigur că istoria le va cunoaște odată. Prea Onorat D-Sa, și-a făcut mai mult decât datoria. Cei mai mulți azi nu o cunosc. *Mâne, să nu fie prea târziu!*

Păcatul unui trecut, *nevoit*, dar în *necunoștință de cauză consumat*, a aflat cel mai larg sprijin de îndreptare la Prea Sfințitul Episcop Vasile, când după 26 zile dela întronizare a încadrat în act oficial (Nr. 2570 E 1934), problema reromânizării unui important sector de graniță a Patriei.

Acum, după 4 ani de muncă — dela Episcop, la cel mai umil preot, — s'au săvârșit acte cari reclamă ultimul efort, pentru câștigarea unui timp de 74 ani pierdut — timp ce în viața istorică a popoarelor conștiente însemnează progrese epocale — care moment, grație vremurilor nouă din Tară a fost înțeles, altcum la mărghinea redutei bălălia ar fi fost pierdută.

Vorbim de momente de ardentă actualitate cari ne înlesnesc construirea de biserici în toate satele Clisurei. Azi, nu se poate vorbi deschis. *Mâne, se va cunoaște omul care a știut să stăpânească vremea.*

Dar, cu toate că în acest an în unele locuri, anul viitor peste tot, se vor înălța bisericile neamului ca cele mai inexpugnabile citadele de graniță, efectul se va pipăi abea în câteva decenii de muncă sub același imbold și forță pe care a imprimat-o zilnic de 4 ani Prea Sfințitul Episcop Vasile.

Cu alte cuvinte, în cel mai fericit caz am câștigat într'un secol, ceace s'ar fi putut câștiga grabnic.

Sub impresiunea acestor reflexiuni, în zi de 10 Mai, m'am gândit la deșertăciunea sufletească a bănățenilor.

Noi tocmai acum găsim să ne dăm în spectacol, când atâtea sunt durerile noastre?

Un episcop la Timișoara ca un conducător unitar al destinelor celei mai oropsite și sângerând provincii, ar fi putut repara sau parolovituri, cari în felul cum ne prezentăm azi, ne pot aduce doar mângăierea unui nume istoric.

Noi am fost închinători la zei străini uitând ranele noastre!

Exemple :

„Revoluția din 1918 a Românilor din Transilvania“ scrisă de I. Clopoțel la Arad, într-o pagină asupra dezbaterilor dela Adunarea Națională din Alba-Iulia, spune că „bănățenii“ s'au arătat divizați la ședință: unii ardeleni de origine ajunși în posturi de comandă în Banat, au militat pe lângă o *unire condiționată*; *băstinașii cereau unire necondiționată.*

Altul.

Banca „Atbina“ și-a pus bazele și a fost sprijinită totdeauna în trecut de bănățeni, îndeosebi de cărășeni, ca apoi să fie a ardelenilor în vremurile de grea cumpănă pentru viața noastră bănățeană.

Zei străini, cărora bănățenii s'au închinat, ne-au răsplătit, după cum vedem azi.

Dar mai avem și între noi discordia.

Banatul a cunoscut în trecut, două Regimente Grănicerești.

Unul trăește și astăzi. Ziarele și multă lume spune, că mulțumită conducerii actuale, starea gravă din trecut, s'a ameliorat, ba ar fi mai mult decât satisfăcătoare.

Celalalt, s'a lichidat în urma unei intervenții internaționale.

Cu groază am aflat la București, acum câteva zile, că patrimoniul acestei comunități ar fi să se folosească — la insistențe străine — exact contra noastră, cu toate că este bănățean și în bună parte valah.

A trebuit o vigoasă și poate cu urmări greu de prevăzut, intervenție din partea Prea Sfințitului Episcop Vasile și a domnului prefect de Caraș, ca acest patrimoniu bănățean să fie afectat scopurilor sale firești, așa cum se vor resimți și vedea în anul următor.

De aici ce concluzii trage subsemnatul, preot umil — necunoscător temeinic al atâtor pretense „sensibilități și egoisme istorice“, dar unul care a stat la 50 m. de gura puștii vrăjmașului, la dispoziția înaltei însărcinări a Prea Sfințitului Episcop Vasile?

Că :

1. Ardelenii — excepție de neprețuită laudă, *dului Insp. General Sabin Evuțian* din Timișoara și poate altora, puțini, cari s'au iden-

tificat cu aspirațiile naționale și provinciale specifice și în general, decurgând din acestea, securității granițelor noastre de sud-vest — cuprinși de un egoism regional, ne-au putut fi — și poate ne-au fost — fatali cele mai însemnate momente istorice*).

2. Ardelenii, inclusiv Arădani, n'au fost sinceri față de hinterlandul ce le-a servit ca un suport material și cultural (vezi cartea: „Sapte luni de diplomație în străinătate” V. V. Filiea).

3. Bănățenii, ca închinători la zei străini, din prea mărunte calcule, și-au sacrificat oamenii lor — la un moment dat reprezentativi — în dauna altora. Câte exemple avem?...

4. Almăjării și în general grănicerii Regt. 14 se gândesc la un orgoliu și sensibilitate istorică, fără a se gândi că jertfesc — tocmai la punctul cel mai nevralgic al Banatului — pe camarazii lor de aceleași vrednicii istorice și cu un aport azi infinit mai mare ca al lor întru salvarea cauzei pierdute la 1864, din cauza ardelenilor, 5, 6, 7... etc., sunt motive ce momentan nu se pot spune, întocmai ca la 1864...

Un lucru rămâne stabilit și desigur istoria nu-l va putea ascunde: că precum subsemnatul în ziua de 10 Mai am trebuit să merg la biserica strămoșilor — azi înstrăinată din cauza discordiei noastre și din egoismul ardelenilor — cu 39 elevi din 124 să asist acolo la o slujbă pe care numai *preotul singur a înțeles-o* și că în aceeași zi de 10 Mai, când o instituție grănicerească ca cea din Caransebeș — odinioară așa spuneau ziarele, falimetară — poate fi printr-o solidaritate a noastră, salvatoarea rușinei dela 1864, nu se mai îngăduie sensibilități din domeniul istoric, ci un *front unitar bănățean*, ca o consecință a momentelor din 1864—1865, fără nici o ambiție regionalistă întru crearea celui mai important deziderat de viitor — al unității Banatului sub o singură comandă duhovnicească: *Episcopia Banatului*. Momentele negre din paginile vieții noastre ne-am privit îndelung și văzând boala noastră atât de lungă ne întrebă ca și Domnul Iisus: „Vrei să te faci sănătos?”

Pr. Traian Constantin.

Nu vă înjugați la jug străin, cu cei necredincioși, căci ce însoțire are dreptatea cu fără delegea? Sau ce împărțire are lumina cu întunerecul?

II Cor. 6, 14.

*) DI inspector gral Săbin Evuțian, după mamă este din Secușigiu, după tată din Vința resp. Lipova Hal.

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Pr. Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică.

Când am citit această expunere de credință — scrie Eusebiu mai departe — nimeri n'a făcut obiecțiune. Împăratul prea iubit de Dumnezeu, și-a dat cel dintâu consimțirea și a declarat, că credea tot așa și a îndemnat pe toată lumea de a admite această credință și a o subscrie, adăugând numai cuvântul „consubstanțial”. El explică însuși acest cuvânt expunând că nu trebuie să fie înțeles într'un senz material ca și cum substanța divină ar fi fost susceptibilă de împărțire ceea ce respinge o substanță cu totul spirituală, ci într'un sens divin și mistic. După ce împăratul a vorbit astfel, adunarea adoptă cuvântul consubstanțial și profesiunea următoare de credință: „Credem într'un Dumnezeu... Și n'tr'unul Domnul Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl, ca unul născut, adică din ființa Tatălui, Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut, de o ființă cu Tatăl prin carele toate s'au făcut, atât cele din cer cât și cele de pe pământ”...

Simbolul se sfârșește cu anatematismă: „Iar pe cei ce zic că a fost cândva când (Fiul) nu era și că înainte de a se naște nu era și că din cele ce nu existau s'a făcut; sau zic că Fiul lui Dumnezeu din alt ipostas sau altă substanță este, sau creat sau schimbăcios, sau supus stricăciunii, pe aceștia îi anatematizează Biserica ecumenică”.

Când s'a prezentat această formulă de credință, noi n'am lăsat să treacă. — continuă Eusebiu — țară, examinare aceea ce s'a zis relativ la expresiunile „din substanță și consubstanțial”. S'au propus asupra acestui subiect mai multe chestiuni și s'au dat mai multe răspunsuri. S'a discutat în mod serios asupra expresiunilor propuse. Relativ la cuvintele „din substanță” s'a înțeles că ele însemnase, că Fiul venea „dela Tatăl” dar nu ca o parte a Tatălui. Expresiunea ni s'a părut dreaptă (?), fiindcă exprima sfânta învățătură, care consta în aceasta, că Fiul vine dela Tatăl, dar că El nu face parte din substanța Tatălui. De aceea și eu am aderat la aceasta. Pe lângă aceasta, eu n'am înlăturat cuvântul „consubstanțial” pentru dragostea păcii și pentru a nu mă abate dela exacta pricepere a învățăturii. Pentru același motiv am aprobat și cuvintele „născut, nu făcut”, căci se observa că cuvântul făcut represintă acțiunea creatoare a lui Dumnezeu care

făcu toate lucrurile prin Fiul, și că el nu putea să convină acestui Fiul, căruia nu trebuia să i se atribue o cauză analogă cu aceea a ființelor, care au fost făcute prin el; care avea o substanță mult mai superioară aceleia a creaturilor, substanță pe care o avea dela Tatăl, și după oracolele divine într'un chip misterios, nepriceput și inexprimabil pentru om. Când se zice, că Fiul este „consubstanțial cu Tatăl“ s'a înțeles destul de bine, că comunicațiunea substanței Tatălui n'avea nici o analogie cu aceea a ființelor însuflețite, a căror substanță e comunicată prin diviziune, împărțire, toate aceste, cari nu pot să convină naturii divine. Cuvântul „consubstanțial“ însemnează numai, că *Fiul* n'are nici o asemănare cu creaturile, cari au fost făcute prin El, dar că *El este asemenea Tatălui, prin care a fost făcut* (?); că n'are nici o altă esență, nici o altă substanță, de cât aceea pe care a primit-o de la Tatăl.

Când s'au dat toate aceste explicațiuni, am crezut, că trebuie să aprob termenul „consubstanțial“ cu atât mai mult, cu cât știam foarte bine că el a fost întrebuițat de mai mulți părinți vechi și de cei mai renumiți scriitori, spre a explica divinitatea Tatălui și a Fiului...

N'am văzut — continuă Eusebiu — cu dificultate anatema, care urmează formula de credință, fiindcă nu se face altceva, decât se prescriu expresiuni streinesfintelor scrieri și cari cauzaseră toate turburările în biserică. În niciuna din scrierile inspirate nu se află aceste expresiuni: „*A fost timp când nu era*“, și „*de neexistând*“...

Am crezut de datoria mea, prea scumpii mei frați, să vă scriu aceste lucruri, ca să cunoașteți și voi motivele ezitațiunilor și aderărilor mele. Vă veți convinge, că am avut dreptate de a rezista până ce expresiunile de care se serviau nu ni s'au lămurit destul de bine și clar, și că le-am admis în mod sincer, de îndată ce ni s'a demonstrat, că ele aveau un sens conform *credinței*, pe „*care am profesat-o totdeauna*“ — încheie Eusebiu scrisoarea sa¹⁾.

(Urmează)

Chestiuni catihetice.

Natura ca materie de Religione.

(Continuare din Nr. 20.)

Natura are nebănuț de multe resurse de influențare asupra mentalității și inimii omului. Drept este că o migăloasă cercetare științifică, găsește adesea fenomene biologice cari nu pot

fi educative, nici servi pentru înnobilarea și umanizarea impulsurilor primitive din noi. Se pot grupa aci toate faptele însumate de *Darwin* în crunta „luptă pentru existență“ (struggle for life), tendința sălbatecă a unor specii de a distruge pe altele, (în regnul animal), ori tendința de continuă expansiune în detrimentul altor specii, în regnul vegetal. Tot aci se poate așeza și muta nepăsare a naturii față de tot ce are loc în sânul ei, sălbatec, agresiv, cu cruzime de fiară setoasă de sânge, ori chiar mersul general al fenomenelor geologice tinzând înspre nivelare, eroziune și distrugere a formelor de relief, tendință constantă înspre peneplenă, încremenire și moarte. Totuși asemenea fenomene ies în evidență în cazul cercetării științifice pure, ori în cazul unei cercetări mai superficiale chiar, dar cu vădite aplicări înspre admiterea unui mecanism fără sens, ori a unei existențe fără rost.

Fără îndoială că și în cazul unei contemplații religioase a naturii, pentru sensibilitatea noastră nu poate fi nesocotită existența unui *rău* în natură, a unor suferințe, pe cari logica și mai ales inima noastră nu le poate ușor justifica. Existența netăgăduită a acestor suferințe și a acestui rău fizic, trebuie însă înțeleasă în cadrul general al problemei existenței răului, care își găsește cea mai fericită deslegare în concepția creștină, în legătură cu păcatul originar, ale cărui funeste urmări n'au întârziat a se evidenția și în ordinea fizică, asupra căreia avea deplină stăpânire până atunci coroana creațiunii, omul. — Adăugându-se la această explicație și învățătura bisericii despre Providența dumnezeiască ale cărei taine de atâtea ori ne sunt ascunse nouă muritorilor, suferința ființelor vii din natură poate fi pusă în linii mari alături de cea din cartea Iov, și în această nouă lumină privită, ea devine educativă. Bineînțeles că prin aceasta nu trebuie să identificăm răul fizic cu cel moral nici să pretindem identitate de scopuri în ordinea fizică și cea morală. Dar iarăși pronia divină nu poate fi exclusă nici din ordinea fizică și după cum stăm nedumeriți în fața suferințelor vre-unui drept, la fel putem plasa în fața suferințelor din natură un foarte nimerit „*ignoramus*“. Astfel procedând însă, eliminăm orice posibilitate naturii de a trezi în noi sentimente josnice, de cruzime, de răzbunare, de aservire a altora scopurile noastre, de justificare a mijloacelor păcătoase pentru țeluri socotite ideale etc. Vor rămâne atunci numai sentimente, idei și îndemnuri, cari prin contemplarea naturii ne vor duce înspre o perfecționare a ființei noastre morale.

Acestea pot rezulta din *elemente estetice* cu atâtea abundență răspândite în natură, sub forma

1) Eusebiu, Ist. bis. op. c. precuvântare, p. VII—XII, Ioan Zinulescu: Simbolul Niceo-Constanținopolitan. Teză pentru licență. Ploiești 1906, p. 18—19,

de minunate nuanțe de culori, de armonii de sunete și cântece, de suave parfumuri, de frumoase pârguiri de roadă, de gigantice tablouri cu munți înzăpeziți și cu crestele pierdute în nori, cu mărețe apusuri și răsărituri de soare, cu isvoare șopotitoare în fund întunecat de văgăuni, ori de perfectă simetrie întâlnită în lumea cristalelor, florilor și multor grupe de animale.

Mai pot rezulta din *regularitatea precisă* a succesiunii și înălțurii fenomenelor, din ordinea fără cusur ce se observă în domeniul mecanicii cerești, pricepută de cunoscătorii cerului din toate vremurile (aceste lucruri putând fi observate de oricine, fără pregătire ori instrumente speciale) și mai convingător din legile transformărilor materiei și energiei, la a căror înțelegere ajung însă mai puțin.

Și iarăși din *armonia constantă*, pe care extrem de minuscule abateri mai mult o dovedesc din legile mari cari regulează destinele universului și din mulțimea celor mărunte, cari stabilesc raporturi precise în multiplicitatea fenomenelor ce caracterizează însăși ceea ce se numește viața lumilor sub numeroasele ei aspecte. Din aceste toate, Atotînțeleptul Legiutor se vede. (Ipoteza mecanică și antiștiințifică a hazardului este eliminată din explicarea faptelor din natură printre altele și de unitatea impresionantă a legilor sau raporturilor dintre fenomene, cari în nici un caz nu poate rezulta dintr'un calcul al probabilităților. Potrivit este a aminti aci, cum formula gravitației universale se aplică întocmai atracției maseelor electrice ca și atracțiilor moleculare de alt soi).

Și apoi evidenta *teleologie*, în ciuda oricărui materialism dogmatic! Adaptarea la mediu, mimetismul, transformări de organe omoloage după mediul de viață, instințele animalelor, tropismele și tactismele plantelor, închistarea, rezistența germenilor, mijloacele de răspândire ale fructelor și semințelor și chiar anomalii schimbărilor de volum ale apei, ca și o mulțime de alte fenomene, a căror listă s'ar putea continua chiar în domeniul „argumentelor” mecaniciste ale organelor rudimentare. Căci pe măsură ce istețimea omenească va mai înlătura porțiuni din abisul multului întunec de neștiință ce ne înconjoară, va apare tot mai evidentă finalitatea și tot mai priceput rolul unor organe socotite până mai deunăzi ca dovezi anatomice de primul ordin pentru concepțiile lui Haeckel. Și pe aceiași măsură se va întuneca steaua celor cari au vrut să silească natura să dea glas de mărturie împotriva Ziditorului ei și vor străluci din nou ca în vremile de demult între oameni dumnezeieștile scripturi, căci pot să treacă și cerul și pământul, rămân însă cuvintele Domnului. (Va urma) **Pr. I. Firca,**

Cântă moartea!*)

I.

Îmi cântă moartea la fereastră
Ca o vecernie'n surdină,
Îmi cântă'ncet povestea noastră
Un joc de umbre și lumină.

II.

Dar o ascult în noaptea mută
Din adâncimi îmi crește mare
Întreaga viață petrecută
La căpătâiul meu răsare.

III.

Și cum, sub tâmpla mea ferbinte
O lume veche îmi reînvie
Nu câte-au fost îmi vin în minte
Ci câte-ar fi putut să fie.

Cărți apărute.

Toma a Campis: „Urmarea lui Hristos”, reeditată de Părintele Toma Chiricuță editura „Fântâna Darurilor”, 495 pg. prețul 60 de lei, București 1938.

Fecundul preot în apariții de predici și meditații dela Biserica Zlătari din capitală, ne-a facilitat adâncirea noastră sufletească făcând să apară printr'o reeditare după cum singur Sfinția Sa ne spune în prefață — cartea ce poartă titlul sugestiv de: „Urmarea lui Hristos”, scrisă acum cinci sute de ani de un anonim și atribuită lui Toma a Campis.

Pentru întâia oară vede această carte lumina zilei în slove românești prin strădălnica traducere făcută de un luminat creștin — Munteanu — tipărindu-o acum o generație din urmă pe a lui cheltuială și cu călăuzirea spirituală a Arhiepiscopului Nifon Ploesteanul.

Cine nu-și amintește de anul 1924, când apariția acestei traduceri în slove românești a produs o valvă. Valvă, pentru faptul că în răspas de 20 de zile cartea s'a trecut așa după cum se trece prin consumație o pâine caldă. Să fi dat oricât ai fi voit după acest răspas, și în posesia ei nu te-ai fi aflat.

Și era firesc să se întâmple această epuizare, din clipa în care această carte este consacrată în locul al II-lea imediat după Sfânta Scriptură.

Ediției recentă a cărții: „Urmarea lui Hristos”, prefațată de Părintele Toma Chiricuță îi s'a adus numai completările prin mancurile de ortografie și punctuație realizate prin osteneala Domnișoarelor Natalia Balaban și Ana Clăbescu, licențiate în litere ale Universității din București.

„Urmarea lui Hristos” constă din 4 cărți cari se deșiră în sumedenii de capitole. În fiecare capitol e pusă o problemă de mântuire sufletească — care — te dă pe nesimțite — aidoma ca și cum te-ar lua cineva de braț — prin meditația inserată pe marginea fiecărui capitol, în spre o interiorizare care pe'ndelete te transportă.

*) Ultima poezie a lui Octavian Goga.

Graiul în care e scrisă e simplu — curgător — limpede ca o apă de izvor, dar având adâncime de ocean.

Cu fiecare dată de citire simți o ușurare pe sufletul tău — ca și cum ceva ca o povară îți se ia depe suflet — simți cum urci câte o scară în spre sușul desăvârșirii și al mântuirii tale. Și dacă această carte nu poate lipsi fiind ceva ineluctabil pentru fiecare creștin, îngăduit e oare ca cartea unică în geniul ei să lipsească din biblioteca sufletască a unui preot?

Zoriți cucernici frați, ca să fiți în posesia ei!
Zoriți, după această mână duhovnicească!

*

Pr. Gheorghe Cotoșman, profesor la Academia teologică „**Bănătenii și Episcopia Timișorii**“, 422 pg. preț 150 lei, editura Diecezană Caransebeș 1938.

Zilele trecute a ieșit la lumina zilei de sub teacurile tiparniței „Diecezană“, nouă slovă de duh istoric scoasă din munca de istov a Părintelui Cotoșman profesor la Academia noastră teologică.

Sfinția Sa e un nume cunoscut Bănătenilor prin felul cum știe să dea grai viu marilor probleme ce frământă sufletele Bănătenilor. Și ca neaș Bănătean are un ideal: Idealul cititorii a Bănătenilor Episcopie, ce să-și cheme pe ai ei credincioși la înțelegerea unei divine prin cloqotele țesitelorturle a maiestosoai catedrale din metropola Banatului — Timișoara.

Sfinția Sa e dogorit de exuberanța acestui ideal prin care nu se singularizează, ci a căruia jar topește și sudează în dogoarea de foc toate sufletele Bănătenilor cari cu ochi de jăratec vor să trăiască nu numai în viziunea crepusculară a acestui ideal, ci vor să vază realizarea în carne și oase a idealului ce-i subjugă a Episcopiei Bănătenilor care după spusa marelui cărturar al Neamului profesorul N. Iorga ce este dată în fruntea corpului acestei cărți drept motto: „Să fie focarul național religios a Românilor dela Olț“.

Și pentru ca să învedereze acest fapt, Părintele Cotoșman printr'o muncă de migală a desgărdinat de praf și obrocul uitării toate hrisoavele — cronicile istorice și tot ceea ce îi putea servi ca material fondat ca: hotărârile forurilor competente bisericesti — Sf. Sinod — congresul național bisericesc — hotărârile Adunărilor Eparhiale și a conferințelor protopopești și preoțești din cuprinsul Eparhiei — Caransebeș statornicindu-le ca stei istoric.

Cartea aceasta e sortită să fie o solie e dacă voii un mesagiu — o chemare la realitate — căci ce credeți c'ar putea să însemne slovele adânci grăitoare prefațate în această carte de I. P. S. S. Patriarh Miron Cristea prim sfetnic regal în anul mântuirii 1938 și până va vrea Dumnezeu — decât solie îmbucurătoare. Citiți numai:

Împărtășim binecuvântarea Noastră patriarhicească părintelui profesor

Gheorghe Cotoșman

dela Academia teologică din Caransebeș pentru ca prin lucrarea Sa să contribuie la lămurirea unei chestiuni de mult discutată și la rezolvirea problemei arzătoare a Episcopiei Timișorii, cât mai de vreme și spre mulțumirea tuturor Bănătenilor.

București 24 Februarie 1938.

MIRON
patriarh.

În N-rul viitor vom analiza corpul acestei cărți, schițându-l în mod nepărtinitor.

Pr. O. T.

P. S. S. Episcopul Vasile

CARANSEBEȘ.

Pentru urările eparhiei mulțumesc
Prea Sfinției Tale din toată inima

CAROL

*

Dlui N. Cornean

Președintele Ligei Antrirevizioniste

CARANSEBEȘ.

Vii mulțumiri pentru felicitările exprimate cu ocazia promulgării constituției.

CAROL R.

*

Telegramă adresată Dnei VETURIA GOGA.

Îndurerăți de tristul eveniment al morții ilustrului Vostru soț, înaripatului poet și marelui bărbat de stat, credincioșii eparhiei Caransebeșului și smeritul lor episcop Vă roagă să-i credeți alături de DVoastră în marea durere ce încercați

Episcop VASILE

Ș T I R I

În ziua de doliu a neamului românesc studenții Academiei noastre teologice încă au comemorat pe poetul Octavian Goga într'un cadru, deși intim, dar impunător. Programul a fost compus din citirea și recitarea unor bucăți din opera artistică a marelui dispărut, cu o cuvântare mișcătoare a Prea Cuv. Protosinghel Dr. Laurențiu Busuioac.

Donațiuni. Superiorul sfintei mănăstiri Sărace exprimă și pe această cale sincere mulțumiri On. Minister al Cultelor care a dăruit o garnitură complectă de cărți bisericesti în valoare de 7000 Lei. Deasemenea mulțumește acelor femei evlavioase din Berzovia cari au împodobit mănăstirea cu două măsaie de brocat pe tetrapod și unul pentru analog. Apoi: Cuc. Ieromonah Macarie Gușca pentru suma de 1200 Lei, unui credincios din Maureni pentru 2 sfeșnice în valoare de 500 Lei, unei credincioase din Bocșa-montană pentru un măsaie, Lei 500; unei anonime doamne din T. Severin tot pentru un măsaie de circa 500 Lei; fabricii „Bohn“ Jimbolia pentru 3000 bucăți cărămidă; fabr. muncipiului Timișoara tot pentru 3000 buc. cărămidă și în fine primăriei comunei Clopodia pentru 10 m³ lemn pentru casa ce s'a construit la sf. mănăstire. Rugăm pe bunul Dumnezeu să le dăruiască sănătate și ertere de păcate.

Schimbare de nume. Candidatul de preoție Ioan Rachitovici, un bun colaborator al nostru, ne face cunoscut că și-a schimbat numele de Rachitovici în acela de Racoveanu. Potrivit cu cerințele legii publicăm și noi această schimbare de nume.

Nr. 2963 Sc 1938.

Comunicat

În legătură cu serbările dela 8 Iunie a. c. este prevăzut și un exercițiu de apărare pasivă.

Oficiile parohiale și toți credincioșii sunt invitați a da cu acest prilej formațiunilor străjerești tot concursul pentru buna reușita a exercițiului.

Caransebeș în 13 Mai 1938.

Consiliul eparhial.

Notă oficială.

În legătură cu Nota Oficială Nr. 1832 B ex 1838 din 4 Aprilie a. c. publicată în Nr. 17 din Aprilie a. c. al „Foi Diecezane“, se comunică aici mai jos hotărîrea luată de Delegația permanentă a Consiliului Central Bisericesc, în ședința dela 22 Martie a. c.:

17. P. C. Consilier Referent St. Iordănescu referă — tem. 3176 și 3198/938 — că întrucât Înaltul Decret Regal Nr. 1066 publicat în Monitorul Oficial Nr. 52 din 4 Martie 1938 privitor la suspendarea inamovibilității și stabilității funcționarilor publici, enumerați sub art. 1 din Decret, nu se prevede nici un fel de normă precisă sau modalitate, după care șeful autorității bisericești să procedeze în eventuale cazuri de disciplinare a servitorilor bisericești și a funcționarilor clerici sau mireni, din administrația bisericească, aduce cazul înaintea Delegațiunii permanente a Consiliului Central Bisericesc cu propuneri asupra rezolvirii acestei chestiuni.

Delegațiunea permanentă ascultând referatul în chestiune; hotărăște;

1. Servitorii bisericești de orice grad și categorie, cum și funcționarii, clerici sau mireni, din administrația bisericească centrală, cei dela centrele eparhiale și cei din serviciile exterioare, care se vor face vinovați de abateri și delict, prevăzute și pedepsite de legi, regulamente și canoane, vor fi disciplinați de Chiriarhul respectiv — Episcop, Mitropolit sau Patriarh — pe baza unei anchete făcută de un organ al său, delegat, pentru fiecare caz în parte, care:

a) Pentru servitorii bisericești: preoți, diaconi, monahi, cântăreți paracliseri, poate fi protopopul, revizorul bisericesc, exarhul mănăstirilor, un membru al Consistoriilor spirituale, un membru cleric al Consiliului eparhial sau al Consiliului Central Bisericesc și al Eforiei Bisericii;

b) Pentru funcționarii clerici sau mireni din administrația bisericească, un funcționar, cleric sau mirean de grad superior sau cel puțin egal cu al funcționarului anchetat.

2. În baza principiului: „audiatur et altera pars“, se va asculta învinuitul la protocol, asupra celor ce are de spus în descărcare față de acuzațiunile, ce i se aduc, și i se va consemna declarația în procesul verbal

de anchetă, având dreptul, să depue anchetatorului și un memoriu scris sprijinit de actele necesare. Se vor asculta martorii ambelor părți până la deplina elucidare a vinovăției sau nevinovăției celui acuzat.

3. Încheindu-se dosarul, delegatul va întocmi raportul său asupra rezultatului anchetei și îl va înainta urgent la Consiliul eparhial, secția bisericească, sau la Consiliului Central Bisericesc, după cum va fi cazul.

4. În cel mult trei zile referenții respectivi vor prezenta Chiriarhului în referat rezultatul anchetei dându-și avizul asupra culpabilității sau neculpabilității celui acuzat cum și asupra pedepsei; iar Chiriarhul va hotări și va pronunța sentința;

5. Pedepsele, ce se vor aplica sunt cele enumerate sub art. 4 din regulamentul de procedură a instanțelor disciplinare și judecătorești ale Bisericii ortodoxe române, la art. 51 din Legea pentru statutul funcționarilor publici și la art. 92 din regulamentul acestei legi.

Ordinea, în care pedepsele disciplinare sunt enumerate la aceste articole, nu indică ordinea, în care ele trebuie aplicate. Pedepsele se aplică după gravitatea cazului.

6. În cazuri de abateri mai puțin grave, susceptibile de una din pedepsele enumerate sub art. 4, paragraful I lit. a-h inclusiv din regulamentul disciplinar și sub art. 92 Nr. 1-4 inclusiv din regulamentul Legii pentru statutul funcționarilor publici, Chiriarhul va hotări, și direct, fără alt aviz, și va pronunța sentința după gravitatea cazurilor pe baza referatelor Consiliului eparhial sau Consiliului Central Bisericesc; iar pentru delict mai grave, care atrag una din pedepsele enumerate sub art. 4 paragraf II lit. a, b, c, din regulamentul Legii pentru statutul funcționarilor publici, Chiriarhul va trimite dosarul unuia din membrii Consistoriilor spirituale spre a examina amănunțit actele aflate în dosarul anchetei pentru o cât mai deplină clarificare a chestiunii și a stabili pe baza concluziunilor trase din evidența faptelor vinovăția sau nevinovăția celui acuzat, dându-și avizul asupra pedepsei; iar Chiriarhul după gravitatea cazurilor va hotări și va pronunța sentința.

7. Timpul, cât este exclus funcționarul din serviciu sau este lăsat în disponibilitate, nu conținea în vechime.

Funcționarul pedepsit cu disponibilitatea nu poate fi reprimat decât după doi ani dela data lăsării în disponibilitate și în clasa cea mai de jos a gradului, ce a avut.

Funcționarul pedepsit cu destituirea nu va mai putea ocupa niciodată vreo funcție publică.

8. Cei cari s'ar crede nedreptățiți de sentința Episcopului pot face întâmpinare, în timp de 5 zile, la Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul, care, cu organele sale centrale, examinează cazul și hotărăște definitiv.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 30 Aprilie 1938.

Episcopul:
† VASILE

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei a IV-a de clasa I din Logoj se publică din nou concurs în baza ord. nr. 5950 B. ex. 1937 ddto 4 Aprilie a. c. — cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Sesiunea parohială constatatoare din 27 iul. 1125 stp.

2. Stola și birul parohial uzitat.

3. Onorar pentru predici conform prevederilor bugetare.

Cererile provăzute cu documentele recente pentru parohii de clasa I se înaintează Oficiului protopresbiteral ort. rom. al Logojului.

Recurenții — având prealabila încuviințare a P. S. S. Păr. Episcop diecezan — se vor prezenta, cu știrea protopopului concernent, în vre'o Duminică sau sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și serviciul dumnezeesc.

Logoj, din ședința consiliului parohial ținută la 20 Aprilie 1938.

Dr. Aurel Mihaescu

Președinte.

În înțelegere cu Oficiul protopresbiteral:

Lalețiu Petru

Secretar.

Dr. Aurel Mihaescu

Protopresb ter.

BIBLIOGRAFIE.

Dr. Lazar Iacob: Natura juridică a patronatului suprem și drepturile suverane ale statului român.

În cele aproape 100 Pagini autorul, bazat pe studii serioase și cu obiectivitatea ce se impune problemelor grele și delicate, dovedește limpede că patronatul suprem derivă din suveranitatea Statului. Cartea e menită să arunce o nouă și puternică lumină acolo unde papii și corifeii lor dela noi se nevoesc a mistifica și a întuneca adevăruri limpezi, și cari vor provoca schimbări importante în starea privilegiată a unui cult străin de sufletul și de aspirațiile Neamului românesc.

Dr. Andrei Buzdug: Predici la toate Duminicile anului bisericesc. Păr. profesor dela Academia teologică din Cluj a dat preoților a doua ediție, revăzută și completată din predicile sf. sale. Cu prețul de Lei 100 se poate comanda la librăria diecezană, servind preoților predicatori cu idei și motive pentru munca amvonului.

Mulțămită publică.

În urma nenumăratelor și înduioșătoarelor dovezi împărtășite a înfnitei mele dureri pentru săvârșirea din viață a celui ce mi-a fost soț iubit și respectat,

ing. CONSTANTIN PEPA

consilier silvic în retragere, — dovezi fie în scris, fie în cuvinte de mângâiere, fie prin cununi ori jerbe de flori, — neputând să mulțumesc fiecăruia în parte aduc pe această cale adânc simțitele mele mulțumiri. În special mulțumesc On. Conducerei a Comunității de avere, în frunte cu dl președinte al ei dl Dimitrie Sgaverdia, dlui director general Ștefan Bornuz, precum și întregului corp funcționăresc, cari prin depunerea unei splendide cununi, cât și prin participarea corpore la actul înmormântării au dat scumpului decedat onorul din urmă, resp. au contribuit la alinarea durerii de care am fost încercată.

Caransebeș la 19 Maiu 1938.

Văd. Angela Pepa.

Publicațiune de licitație.

În baza încuviințării Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3158 E ex 1938 să publică licitație minuendă pentru lucrarea de acoperire din nou cu tablă galvanizată. Remontarea construcției acoperișului și folosirea lemnului vechi bun și lemne noi necesare de brad cioplit fixat cu cue și scoabe de fier. Repararea, tencuitul în exterior a părților cosciubate rase și spoite cu mortar și de 3 ori cu lapte de var începând dela bază până la turnul de aramă. Repararea tencuitul zidului dela curte a sft. biserici ort. rom. din comuna Iaz jud. Severin.

Prețul de exclamare este de 30.000 Lei.

Materialul necesar, tinichea, lemnărie, var, cement și da comuna bisericească afară de speșele de contract, timbre, cât și schelăria le vor suporta maestri sau anteprenorul.

Licitanții vor depune pe lângă ofertă 10% din valoarea lucrării în numerar sau efecte de stat, care să vor restitui după colaudare.

Licităția se va ține Duminică în 8 Iunie 1938 orele 3 p. m.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea acelor maestri în care are mai mare încredere ori care ar fi rezultatul licitației.

Contractul devine obligator pentru ofertanți imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial.

Iaz la 20 Mai 1938.

Eftimie Jianu
preot, președinte.

George Ambruș.

De vinzare, din mână liberă o casă cu 2 camere, bucătărie, cameră de alimente, casă mică în curte și grădină mare.
Informațiuni: la Tipografia Diecezană, Caransebeș.

Obiecte bisericești
dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la Librăria Diecezană.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la Librăria diecezană.